

Adjunkt Ryghs

Reiseberetning,

1874.

20/10/74

Adjunkt Ryghs

Reiseberetning.

1874.

Brøde er der endnu flere tilbage i flere grupper. Ved en
plads i V. for gaardene synes et par af de store yndelige
af stens, men forresten ind samtlige hangt paa disse sten-
ser til at bestaa af sand og efter de allerede indtagne at
denne, uden græskammer, hvilket forklarer at man ikke
vidste at have fundet noget i dem uden lidt kul. I en
gruppe i en forsket aarmerede lidenhedsarbejde af træde og
afslægtede nogle maader der en enkelt, som var en mærkelig
combination af begge former, som en elendigt med en
højere og bedre forbindelse over midten. Alle disse grup-

Til

Direktionen for det kgl. norske Videnskabers selskab
per tilbage i Thronhjøm!

Af de til archæologiske reiser i indeværende aar af
selskabet bevilgede 50 spd. blev der overladt mig 25 spd.
til en reise gennem Overhalven, Grøng og mulig Snaasen.
Jeg antydede iforveien, at jeg forbeholdt mig mindre af-
vigelser i denne reiseplan, hvis jeg maatte finde det raade-
ligt. Det vil sees, at jeg tildels har gjort dette. Navnlig
bevirkede den omstændighed, at jeg paa grund af umulig-
heden af at opdrive arbejdsfolk under høaannen aldeles
maatte opgive den plan i forbindelse med min undersøgel-
sesreise at foretage gravninger paa enkelte steder i Nam-
dalen ved hjælp af de af den antikvariske forening bevil-
gede penge, at jeg fik tid til ogsaa at foretage en femme-
lig fuldstændig gennemsøgelse af Beitstaden.

Jeg indsender herved en beretning om udbyttet af
min reise.

Snaasen. Jeg gennemsøgte kun egnen langs sydsi-
den af vandet fra Olderneset af opover og omkring bun-
den af vandet. Jeg fandt lidet mærkeligt udenfor, hvad
der er bekjendt fra ældre reiser og beretninger. (Se Ni-
colaysens Fornl. pag. 658 ff.). Af haugene mellem Jør-
stad og Finnsaas og paa den første gaard er der endda
udskillige igjen, skjönt en del er tagen til veifyld. Paa

Brede er der endnu flere tilbage i flere grupper. Ved en plads i V. for gaardene syntes et par at bestaa væsentlig af sten, men forresten lod samtlige hauge paa disse grænser til at bestaa af sand og, efter de allerede udtagne at dømme, uden gravkammer, hvilket forklarer, at man ikke vidste at have fundet noget i dem uden lidt kul. I en gruppe i en løvskov nærmere Bredegaardene af runde og aflange hauge fandtes der en enkelt, som var en merkelig combination af begge former, som en aflang haug med en højere og bredere rundhaug over midten. Alle disse grupper tilhøre utvivlsomt den yngre jernalder. — Paa en plads under Midjaas sagdes der for længere tid siden at være fundet „en pil“ af jern, men den var ikke bevaret. Paa østre Brunstad skal der for ca. 40 aar siden være fundet sverd, spyd og øxeblad af jern; da husbondsfolkene ikke var hjemme, kunde jeg ikke faa oplysning, om det var bevaret, men lagde igjen opfordring til isaa-fald at indsende det til samlingen. — Lensmand Worum paa Gran er i besiddelse af en liden barmet lysekroone fra den gamle kirke, som han lovede ved leilighed at bringe som gave til samlingen. Hos ham vil samlingens bestyrer kunne paaregne interesse og hjælp, om han henvender sig til ham i noget anliggende.

Heller ikke i den øvrige del af Snaasen, som jeg ikke kom til, vidste mænd, som vare meget kjendte i bygden, at der var fundet noget.

Grong. Paa Homo findes flere runde og aflange hauge, enkelte af sten. Her blev for længere tid siden gjort et større fund af vaaben fra yngre jernalder, der for nogle aar siden blev foræret til samlingen af foged Klingenberg. — Omkring Kvitteim og Heggeim er mange tildels meget store hauge. Paa den sidste skal der for meget lang tid siden være gjort et fund, der blev overdraget til en af presterne, formentlig Brun eller Kråg, og rimeligvis indlemmet i den samling paa prestegaarden, hvis

rester jeg nu har indbragt til selskabet. Paa samme gaard findes en kaarde fra ca. 1600, haandbøile af en anden, en bred stridsøxe med skaft, en dolk med lang hals og lidet, kun 1⁴ bredt blad, en lang dolk med tange uden haandtag og et ubestemmeligt redskab af jern. Jeg erhvervede ikke disse sager denne gang, da manden dels ikke var paa det rene med, om han vilde skille sig ved dem, dels lod til at finde den betaling, jeg efter deres ælde fandt at burde give for dem, for liden. Jeg opfordrede ham imidlertid til, hvis han skulde betenke sig, at indbringe dem til samlingen, i hvilket tilfælde jeg lovede ham, at han vilde faa et par spd. for dem. — Paa Grongs prestegaard blev der i sin tid fornemmelig vel af Krag anlagt en liden samling af oldsager; om dens oprindelige størrelse er det ikke godt at have nogen formodning, da der ikke nu, saa vidt man ved, eksisterer nogen fortegnelse over den. Det er ikke gaaet stort bedre med denne samling end med den af presten Krag i Vaage anlagte; dog har der holdt sig nogle levninger af den overhalske. Omend saadanne bygdesamlinger nu til dags ere uden mening, maa de oprindelige samleres bestræbelser visselig prises, og de kunde have ledet til, at mange oldsager vare blevne bevarede for nutidens forskning, naar bare ikke deres eftermænd havde behandlet dem med saa stor ligegyldighed, som tilfældet maa have været. Det er faa af de tilbageværende gjenstande, om hvis findested der nu haves nogen oplysning, men nogle faa endnu bevarede lapper med notitser viser, at det ikke er samlernes skyld. Af oldsager var der nu kun 12 no. tilbage nemlig: levninger af et sverd, 2 spydodder, et øxeblad, en dolk og 3 andre gjenstande af jern, et stykke af en langhein, et røgelsekar og en enkelt skaalspende af bronze og en spydod af flint. Af disse ting er flintspydet fra Tønneraas, heinen fra Væreim i Grong, røgelsekarret fra Grongs kirke, spenden fra Ryom i Nærø. Af jernsagerne høre maaske nogle til fundet fra Heggeim,

nogle til et fra Vibstad, der efter en hosliggende nolets fra Peder Vibstad blev indsendt til „det overhalvske museum“ i 1827 (af 6 no.); isaafald maa de have lidt megen skade siden den tid. Merkeligst af disse sager er flintspydet; det er jo i sig selv paafaldende at finde stenalderssager af den type saa langt mod N. i det indre af landet, og dertil kommer, at Tømmeraas ligger høit oppe i en noget afsides dal. Det kan nok være en antydning til, at enkelte gjenstande af den sydlige stenalderformation kan være indvandret og brugt blandt det folk, hvem den saakaldte arktiske stenalder tilskrives. — Sammen med oldsagerne fandtes der paa prestegaarden nogle dokumenter nemlig: 1) en beskrivelse med tegninger af nogle indsendte oldsager af gaardbruger Peder N. S. Wibstad i Overhalven af 1827, 2) skiftebrev efter Nils Willomsen Kløcken (Klykkja) af 1666, 3) kjøbebrev paa en part i Fossland (Grong) udstedt af Knut Elstad m. fl. af 1646, 4) brev udstedt 1641 af Erich Ryg, lensmand i Overhalven m. fl. angaaende en arv i Klykkja, 5) afskrift af det gamle skjøde paa Bjørlien paa Høilandet. — Samtlige disse oldsager og dokumenter bleve overdragne mig af hr. sogneprest Schaanning som gave til selskabet. — Paa Bergsmoen blev der for nogle aar siden ved et veianlæg i gjennemskjæringen af en bakke fundet en pileod af skifer, som af lensmand Nyhuus blev foræret til selskabets samling. Fra dette sted af og nedover til Berge udover en mo findes der en mengde smaa firkantede grave¹⁾. Dette er en ny støtte for den mening, at denne art grave, hvoraf der findes mange paa flere steder nordenfjelds, ere levninger fra et stenalderfolk. Gaardbr. Lars Jørem havde gravet i en del af dem og der fundet et redskab af sten ca. 1/2 alen langt, 3⁴ bredt, tykkere i den ene ende og der med et lidet hul

¹⁾ Mellem gaardene paa Berge skal der under jorden findes en bro-lagt gade.

gjennem fladsiderne og egg i den tyndere ende; det har rimeligvis været et slags øxe, — nu ødelagt. Paa Valdskrov havde den samme mand fundet en ring af messing, som ogsaa var forkommet. Forresten har jeg om Grongs hovedsogn intet merkeligt at tilføie til, hvad der er meddelt i „Fornlevninger“, Aarsberetning for 1868 og i samlingens tilvektskatalog angaaende nyere fund fra Sklet, Tømmeraas o. fl. st.

Grongs hovedkirke skal i vinter bygges ny lidt ovenfor den nuværende kirke, og den gamle vil da rimeligvis blive nedtagen. I dette tilfælde er der flere middelalderske inventariesager, som burde erhverves for samlingen. Saaledes det nuværende alterskabet fra 1400-tallet med mange helgenfigurer i træ, større end almindeligt nordenfjelds og uden døre; ligesaa nogle smaa beskadigede beslag paa hoveddøren. I en kiste under prædikestolen findes nogle stumper af en ældre altertavle og deriblandt et lidet crucifix af træ, $\frac{1}{2}$ aln høit, meget simpelt, men fra den romanske periode. Jeg udbad mig skriftlig af kirkeeieren O. Sem tilladelse til at tage det med, men da jeg ikke fik noget svar, og jeg ikke havde tid til selv atter at reise op til Sem, maatte jeg lade det ligge. — Forøvrigt vil jeg henlede Filialafdelingens direktion's opmærksomhed saavel paa disse sager i Grongs som paa lignende i Harrans kirke.

Harrans sogn. Meget fattig paa gravhauger; der findes neppe stort flere end et par paa By ovenfor Fiskeim. Paa Nes er der efterhaanden fundet 1 pil af skifer under opbrydning af nyland, paa et andet sted 2 lignende ligeledes ved optagning af nyland; den første og den ene af de to er for nogle aar siden indkommet til samlingen, den tredje er forkommet; endelig i en bakke nær fergestedet en 4de pil, hvid, rimeligvis af kvarts (jf. en fra Heimnes i samlingen) af form som skiferpilene, men med afbrudt tange, ogsaa forkommet. Det er af særlig be-

tydning, at netop paa dette sted, hvor saa mange stenpile af skiferformen ere fundne, findes der endnu adskillige af de smaa aflange, firkantede gravsteder, saaledes nogle paa et nes ved den bielv, som her gaar ned til Namsen. Dette bestyrker ogsaa min mening om disse gravformers alder og oprindelse. Hvis man henfører disse levninger til Læppernes forfedre, er det naturligt, at man finder dem i mengde her, hvor en ualmindelig flad, jevn dal fører fra de østlige fjelde ned til hovedelven. Jeg maatte her særlig beklage vanskeligheden ved at faa arbejdsfolk, der hindrede mig i at undersøge disse grave. Jæger Johannes Mathiassen Nes havde længe tænkt paa at undersøge nogle af dem og vilde mulig komme til at gjøre det i høst; han lovede, hvis han kom til at gjøre noget fund, at bringe det ind til samlingen. — Paa samme sted som den sidst nevnte pil er der ogsaa fundet 2 ringe af et mundbid af jern, den ene opsmedet, den anden forkommet. Paa et andet sted var en stigning af jern fundet i jorden oppe i marken, af gammeldags form men dog neppe fra hedendommen. Denne erholdt jeg til samlingen.

Harrans kirke. Alterskab fra 1400-tallet beskrevet i Fornlevninger s. 668, hvorved dog maa merkes, at St. Olav ikke som sædvanlig træder paa dragen, men staar foran den. I kirken findes ogsaa nogle større snoede søiler. I fordøren findes endnu bevaret paa sin gamle plads en gabestokring af jern. Ogsaa denne kirke, der eies af almuen, vil nu rimeligvis blive revet ned, da der er opført en ny sognekirke paa Fiskeim. Rigtignok fortælles det, at en engelskmand vilde kjøbe kirken og forære den til den nærmeste del af sognet, men det vil dog rimeligvis ikke ske, og isaafald bør disse inventariesager erhverves for samlingen.

Høilandets sogn. Paa Kongsmoen findes ude mod søen (det inderste af Kolvereidfjorden) 2 middels store sandhauge med veit omkring og noget udgravne i toppen.

Paa Aar, paa den anden side af fjorden, er der for lang tid siden fundet „pile“ af jern med modhager, altsaa vel fra ældre jernalder. — Paa Kalmoen, en part af Saur er der under fjøset en omtr. udjevnet haug; her er fundet en dobbelt skaalspende af bronze. Da alle folk vare i fjeldslaatten, kunde jeg ikke faa fat paa den, men den vil muligens senere blive indsendt. I ældre tid skal der ogsaa paa gaarden være fundet en del jernsager. — Paa Bjørlien skal der findes et meget gammelt skjøde paa gaarden, men jeg fik desverre først underretning derom, efterat jeg havde været der. — Paa pladsen Myra under Øie er der under opbrydning af ager fundet en naal af guld (?), hvoraf kun det pladeformede hoved er bevaret, medens naalen, der af finderen blev afbrækket, skal være forkommet. Jeg var 2 gange paa stedet, men alle folk vare borte paa arbejde, og jeg kunde heller ikke andetsteds faa fat paa dem. — Paa Flot, østre gaard, er der paa et sted, hvor der har været mange hauger, under pløining fundet en skaalspende, et sverd med hjalter og en øxe; den sidste har jeg medbragt som gave fra gaardbr. Salomon Flot, det øvrige var forkommet. — Paa Øie er fundet underpladen og 2 stykker af overpladen af en dobbelt skaalspende af bronze; kjøbt for samlingen. — Paa Rømsstad (østre gaard) fundet en enkelt skaalspende og en ligearmet bøilespende af bronze i samme haug tillige med flere perler, som vare forkomne; købte for samlingen. — Paa samme gaard blev af en gjætergut fundet en øxe af sten med skafthul, som han imidlertid slog i stykker. — Paa Flot blev der paa en tange ved Øievandet fundet af en gjætergut en øxe af sten med hul i enden i bladets linje (?); han slog et stykke af den, men finder mulig resten igjen, naar vandet falder. — Paa en plads under Okstad nær veien en udgravet haug, hvori et hellesat kammer med ben og kul. — Paa Tyldheim er flere hauger blevne udgravne; bestod af lutter sand

og indeholdt kulstriber, rester af lærurner samt jernsager, alt forkommet undtagen et øxeblad af jern, som imidlertid eieren ikke nu kunde finde igjen. —

Overhalven. Dette prestegjeld gaardfor jeg ikke saaledes som Grongs, men indskrenkede mig til at foretage efterspørgsler paa enkelte steder især hos mænd, som vare mere kjendte i bygden. Grunden var dels, at en slig undersøgelsesreise, naar den skal foretages rigtig grundigt, er overmaade trættende, dels at det har været mere almindeligt at indsende oldsager fra denne bygd. Imidlertid er det sikkert nok, at en saadan undersøgelsesmaade er aldeles utilstrækkelig, og intet er vissere end, at der for tiden godt kan findes adskillige oldsager liggende paa gaarde i Overhalven, som jeg ikke har faaet fat paa.

I Raneims kirke findes en altertavle, der efter en indskrift er omtr. 200 aar gammel, med pluskjævede engle; men maaske er nogle rester af en ældre anvendt i den, saaledes endel søede søiler. Over chordøren har man C 5, naturligvis fra en reparation. Stolene og galerierne ere rigt prydede med eiendommelige træudskjæringer, hvorimellem forekommer Anno 1656 og F 3. Prædikestolen med evangelisterne og deres symboler er lidt yngre. Ligeoverfor choret paa galeriet er opslaaet et stort crucifix af træ, med fødderne jevnside paa en basis, sandsynligvis fra ca. 1300 og rimeligvis oprindelig alterprydelse. Gamle beslag paa udgangsdøren. Se forresten om kirken Fornlevninger s. 663. — Paa Vibstad blev der i 1827 fundet: 1 sverd, 1 spyd, 1 øxeblad, 1 sigd og et ubest. stykke, alt af jern (se Peder Vibstads fortegnelse med tegninger), som blev foræret til samlingen paa prestegaarden, og hvoraf utvivlsomt den af mig medbragte øxe ialfald er en levning. Desuden blev der paa samme gaard omkring 1830 (ialfald før 1835) fundet et sverd, et øxeblad og et spyd, som blev indsendt til Videnskabs-selskabet, men som nu ikke længere kan findes. Fremdeles blev der for

et par aar siden fra Vibstad indsendt nogle vaaben af jern til oldsamlingen gennem agronom Jensenius; de ere imidlertid ikke indkomne, hvis skyld det nu end er. — Alle disse fund ere gjorte paa en slette, kaldet Kirkmoen, under nylandbrydning; der var ialfald da ingen hauge der, om det end kan antages, at en tidligere rydning har taget dem bort.

Den forrige kirke paa Sævik blev tilligmed alt inventarium solgt til handelsmand Møller paa Namsos. Paa kirkegaarden findes der et kors af sten med bogstaverne C. A. S. ovenil og et mindre, ophøiet kors udhugget paa forsiden; det er fundet i en grav, men har formodentlig oprindelig staaet ovenpaa jorden.

Ved Bangsund findes flere runde sandhauge ved søen. I en blev der for mere end 20 aar siden fundet sverd, spydod, øxe af jern og 2 langheiner; sverdet havde metalbelæg paa hjalterne, og spydet en meltaftring om falen. Det blev vist frem til mange reisende, hvoriblandt flere embedsmænd; men da ingen af dem gjorde manden opmærksom paa, at det havde noget verd, var han siden mindre omhyggelig med at bevare det, og nu er det forkommet. I nogle af haugene er der taget veifyld; i en gjenstaaende mel af en saadan fandt jeg en spiralformet ring af bronce og nogle brendte ben. Længere inde paa sletten ligger endel aflange firkantede forhøjninger, maaske grave.

Beitstaden. Paa en plads under ytre Vada (Vaade) blev der for lang tid siden i ageren fundet 1 sverd, 1 spyd, 2 øxer, alt af jern, og nogle heine. Den ene øxe købte jeg, resten var forkommet. — Paa gaarden blev ivaar ved opbrydning af en stenhaug paa en bakkekant ud mod søen fundet en muret grav med en svær sten, der paa undersiden var fladt tilhuggen, som dækhelle over den øvre ende, og nedi var lagt en helle „ligesom til hovedpude“; i graven fandtes et skelet; ligesaa blev der i samme haug

fundet 2 andre hellesatte kamre. Forresten intet fund. Paa samme sted findes endnu nogle flere røser. — Høiere oppe mellem gaardene levninger af røser og ved siden en opreist sten, 4 aln lang over jorden, $\frac{1}{2}$ aln tyk med regelmessigt kvadratisk tværsnit. Den skal være reist af en af de sidste eiere, men er rimeligvis en gammel bautasten. — Oppe paa fjeldet ovenfor Vada skal der efter beretning af flere for flere aar siden af et par husmænd være fundet en spiralformet armring af guld; den blev solgt til en guldsmed paa Levanger for 8 spd. (efter andre 30 spd.) — Paa Bartnes nær den gamle kirketomt findes 3—4 smaa røser. — Paa Rones (søndre) 3 ikke meget store stenhauge, en i marken, to inde paa en plads. I en 4de fandtes for lang tid siden „et lommeuhr, ca. 4“ i tvermaal, med ring, kjæde af læder og nøgel med sten i“; beretteren havde ei seet uhret, der smuldrede sammen ved berørelsen, men derimod nøglen. Det er vanskeligt at forklare sig, hvad det virkelig kan have været. — Paa Hamer fik jeg et haandsneldehjul eller en spillebrikke af sten, funden i ageren, gave fra gaardbr. Ole Hamer. — Paa en plads under vestre Skevik et lidet øxeblad af jern med afbrukken hammer funden ved jordarbeide, gave fra Peder Skevik. — Paa Homnes skal der for længere tid siden være fundet en guldring, en anden gang en kjedel af metal med ører prydede med menneskeansigter (min hjemmelsmand havde selv seet dem), selvfølgelig fra ældre jernalder og af romaniserende arbeide; efter andre beretninger skal der ogsaa være fundet flere guldringe. Eieren flyttede sig til Overrein, er nu død, og alt maa antages forkommet. Endnu skal der findes en haug i marken. — Paa Viset blev der for en tid siden fundet en del vaaben, deriblandt et sverd med hjalter, i en haug. — Paa Follen i Verran kjøbte jeg et spyd af jern, fundet i en ager; i nærheden findes endnu 4 runde og en aflang gravhaug.

Paa Stuvskin i Verdalen erholdt jeg som gave til samlingen et sverd fra y. j., fundet ved pløining ved en plads paa aasen mellem Stuvskin og Reppe. Der var intet tegn til haug. — Gave fra Sevald Stuvskin.

Paa Hammes paa Otterøen skal der i fjeldet findes indhugget omridsene af en mand i legemsstørrelse i siddende stilling.

Paa Almindingsøen i Bjørnør, hvor der er et gammelt marmorbrud, skal der foruden bogstaver indridsede i nyere tid af fiskere ogsaa findes en gammel indskrift. Det fortjente nærmere undersøgelse.

Jeg har af oldsager i det hele fra denne reise medbragt 23 no., størstedelen gaver; 5 no. ere kjøbte for tilsammen 1 spd., hvilket imidlertid dækkes af mit stipendium. Fra de for den antikvariske forenings regning af mig foretagne gravninger og reiser har jeg medbragt 13 no., der antagelig ligeledes ville blive overdragne til samlingen. De førstnevnte oldsager har jeg overleveret til samlingens bestyrer.

Det maa være næsten overflødig at bemærke, at frugterne af en saadan reise ikke maa maales udelukkende efter det hjembragte udbytte af oldsager og heller ikke efter de indsamlede efterretninger. Stipendiereiserne for oldsagsamlingen maa rettelig kaldes en missionsvirksomhed for den; det maa være deres hovedformaal at stræbe hen til at gjøre landalmuen til medarbeidere ved den archæologiske forskning ved at udbrede forstaaelse af hensigten med samling og bevaring af oldsager, vække interesse for videnskabens formaal og sprede kjendskab til oldsagernes udseende og beskaffenhed og derfor ogsaa opmuntre landbefolkningen til paa byreiser at stifte personligt bekjendtskab med samlingen for at faa et fyldigere begreb om oldsager end enkelte forklaringer og tegninger kan give. En saadan stipendiats virksomhed er endnu virkelig trættende: de samme, ofte bornerede spørgsmaal at

besvare, de samme forklaringer at give fra gaard til gaard og fra plads til plads.

Paa denne reise har jeg dog i denne henseende været ualmindelig heldig stillet; thi de bygder, jeg har draget igjennem, ere utvivlsomt de i Thjems stift, hvor læsning er mest almindelig, og oplysningen er størst, og det aandelige standpunkt i det hele er høiest. Men det gjør det næsten mere iøjnefaldende, hvor lidet forarbeide der er gjort for den thjemske samlings interesse. Omkring Beitstadfjorden f. ex., hvor man driver meget paa jægtfart, traf jeg mange, som havde seet Bergens Museum og hjembragt levende indtryk derfra, og fra dem var kjendtskabet til det udbredt i bygderne; men jeg har kun truffet paa ganske faa, som havde seet de thjemske samlinger, skjønt jægtterne naturligvis ogsaa fare paa vor by. Existensen af samlingen er i det hele kun kjendt af takkebekjendtgjørelserne i amtets aviser; men disse holdes i regelen mindre end nogle Christianiaaviser. — At de seneste anstrængelser endnu ikke har kunnet udrette særdeles meget, er naturligt; thi det bliver nødvendigvis mange aars arbeide at afhjælpe følgerne af, at denne retning af selskabets virksomhed tidligere har været forsømt. Derhos stilles vi saa særdeles ugunstig ligeovenfor Bergen, naar der er spørgsmaal om at vække almuens interesse for samlingen, ved det slette udstyr, hvori den fremtræder for besøgeren, og som ikke alene er til skade for oldsagernes bevaring, men ogsaa forringer det indtryk, de gjøre paa tilskueren. Denne mangel, som paa den maade bliver til en hindring for oldforskningens interesse i det hele taget i denne del af landet, vil det vel ogsaa forhaabentlig lykkes lidt efter lidt at afhjælpe.

Thronhjelm $\frac{5}{9}$ 74.

ærbødigst

K. Rygh.

Indberetning

af

direktøren for et lgl. stats videnskabeligt

og

et med den svenske regering

antikvarisk undersøgelsesreise

i sommeren 1874.

af

Ingvald Uddet.

besvare, de samme forklaringer at give fra gaard til gaard og fra plads til plads.

Paa denne reise har jeg dog i denne henseende været udsindelig bekjendtskabet, thi de bygder, jeg har draget igennem, ere udtvørgne de i Thjemas stift, hvor læsning er mest almindelig, og oplysningen er størst, og det uandelige startpunkt i det hele er høiest. Men det gjør det næsten mere tilfredsstillende, hvor lidt forarbejde der er gjort for den thjemiske samlings interesse. Omkring Beitstadfjorden i. ex., hvor man driver meget paa jørgtært, traf jeg mange, som havde set Bergens Museum og hjemmegt levende indtryk derfra, og fra dem var kjendtskabet til det udbredt i bygderne; men jeg har kun truffet paa ganske få, som havde set de thjemiske samlinger, skjønt jørgtærts myndigt ogsaa fare paa vor by. Existensen af samlingen er i det hele kun kjendt af takkebøkjendtgjærelserne i amtets aviser; men disse holdes i regelen mindre end nogle Christianiaaviser. — At de seneste anstrængelser endog ikke har kunnet udrette særdeles meget, er naturligt; thi det bliver nødvendigvis mange aars arbejde at afhjælpe fejlerne af, at denne rytning af selskabets virksomhed tidligere har været forsvundet. Derhos stiller vi saa smadret ugrundet ligegyrdighed for Bergen, naar det er spørgsmaal om et velkøbt almindelig interesse for samlingen, ved det sjældne udtryk, naar den fremtræder for besøgende, og som ikke alene er et middel for oldsagernes bevarelse, men ogsaa forligger det indtryk, de gjøres paa filskueren. Denne mangel, som paa den måde bliver til en hindring for oldsagernes indtrængning i det hele taget i denne del af landet, vil det vel ogsaa fortsættende lykkes lidt efter lidt at afhjælpe.

Thorskjern 4/4.

Arbedstid

K. Rygb.